

УДК 657
JEL Classification M 41

Дем'янюк Інна
старший викладач кафедри фінансів і кредиту
Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир Україна
E-mail: i.demianyk@mail.ru

МЕТОДИКА УПРАВЛІНСЬКОГО АНАЛІЗУ РАЦІОНАЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ У РОЗРІЗІ ВПЛИВУ НА ПРОЦЕС ВИРОБНИЦТВА

Анотація

Вступ. Науково технічний прогрес — безперервний процес сьогодення, який заохочує підприємців тримати руку на пульсі еволюційного життя, аби мати змогу задовольняти потреби вибагливих споживачів. Процес введення у виробництво нових методик та технологій зумовлених вищенаведеними факторами потребує конструктивного підходу до використання засобів праці. Базисом бажаних перетворень є ефективне та раціональне використання матеріально-технічної бази в комплексі з оборотними активами та трудовими ресурсами, що має прямий вплив на якість та обсяги виробництва. Від якості структури необоротних активів (виробничих) та від рівня відповідності плановим нормам виробництва залежить фактичний результат. Організація процесу виробництва в такий спосіб, щоб дотримувалось оптимальне співвідношення витрачених оборотних активів, трудових ресурсів, фонду часу за максимальної потужності виробничих необоротних активів є основним завданням управлінського аналізу об'єктів необоротних активів у розрізі виробництва.

Методи. В процесі дослідження використовувались загальнонаукові та діалектичні методи пізнання.

Результати. В статті систематизовано та проаналізовано погляди науковців та вчених на існуючі методики проведення управлінського аналізу ефективності та раціональності використання об'єктів необоротних активів. Встановлено джерела формування інформації для проведення управлінського аналізу об'єктів виробничих необоротних активів. Запропоновано трирівневу методику проведення управлінського аналізу технічного забезпечення виробництва із роз'ясненням кожного етапу його проведення. Виділено завдання суб'єктів управлінського аналізу на кожному етапі запропонованої методики. Встановлено факт тісного взаємозв'язку між показниками фондоозброєності, фондовіддачі та продуктивністю праці, який наочно відображено формулою.

Перспективи. Отриманий науковий результат формує підґрунтя проведення подальших наукових досліджень за визначеною тематикою, зокрема в частині впливу нематеріальних активів та фінансових довгострокових необоротних активів на виробничий процес.

Ключові слова: управлінський аналіз, необоротні активи, фондовіддача, фондоозброєність, механізація виробництва, автоматизація виробництва, вікова структура основних засобів.

Вступ. Необоротні активи підприємства формують виробничо-технічну базу забезпечення процесу виробництва. Від раціональності їх використання, оновлення, структуризації та обслуговування залежить масштабність, якість та продуктивність виробництва. Витрати на обслуговування та утримання об'єктів виробничих необоротних активів мають прямий вплив на собівартість вихідного продукту, а отже – на фінансовий результат підприємства в цілому. Відповідно обсяг оптимального виробництва залежить від рівня ефективності використання виробничих необоротних активів, індикатором визначення якого є управлінський аналіз.

В умовах нестабільності економічної ситуації в країні питання ефективності використання необоротних активів актуалізувалось, найбільш гостро повстали питання змін технологій виробництва, пошуку додаткових галузей функціонування, це зумовлює потребу вирішення питань щодо доцільності закупівлі нових об'єктів необоротних активів та раціональності використання наявних. Вищенаведені факти свідчать про актуальність пошуку методики проведення управлінського аналізу стану та ефективності використання об'єктів необоротних активів у розрізі їх впливу на виробництво.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань ефективності використання необоротних активів займалися наступні науковці та вчені: Вихрущ В.П., Комар Е.Е., Круш П.В., Клименко О.В., Манівчук Я., Мочерний С., Мазуркевич І.О., Поддєрьогіна А., Подвігіна В.І., Петрова І.В., Покропивний С.Ф., Маркарьян Е.А., Маркарьян С.Е., Герасименко Г.П., Неміш Ю.В., Склярєнко В.К. та Пруднікова В.М., Пожуєва Т.О. та Швець Ю.В. та ін.

Не применшуючи значень наукових досягнень попередників варто зазначити, що єдина методика управлінського аналізу використання необоротних активів у розрізі впливу на виробництво донині відсутня, що обґрунтовує актуальність проведення дослідження.

Мета. Наукове дослідження полягає у розробці ефективної методики проведення управлінського аналізу раціональності використання необоротних активів у розрізі впливу на виробництво.

Методологія дослідження. При дослідженнях методики управлінського аналізу необоротних активів у розрізі впливу на процес виробництва було використані загальнонаукові та діалектичні методи дослідження: спостереження, узагальнення, порівняння, синтезу та аналізу, системного і комплексного підходу, табличний та інші.

Результати. Проведення управлінського аналізу стану та якості елементів технічного оснащення господарської одиниці призводить до покращення показників ефективності виробничої складової у зв'язку з усуненням прогалин щодо раціональності їх використання.

Результат організованого управлінського аналізу стану та ефективності використання виробничих необоротних активів повинен виражатись у:

– виявленні виробничо-технічного потенціалу і об'єктивній оцінці рівня раціональності його використання;

– формуванні планових показників об'ємів виробництва з урахуванням реальних даних щодо рівня максимальної потужності елементів виробничих необоротних активів у фактичний період та період, що планується, за кількісними і якісними, абсолютними і відносними показниками;

– прийнятті ефективних та обґрунтованих рішень в частині оптимізації процесу виробництва за рахунок удосконалення методики використання необоротних активів.

Отже, метою проведення управлінського аналізу стану організаційно-технічних елементів впливу на виробництво є виявлення, нарощення та раціональне використання виробничо-технічного потенціалу задля оптимізації ефективної технології виробництва, розширення номенклатурної групи, зниження собівартості готової продукції, з дотриманням принципу мінімізації витрат, на підставі даних отриманих в результаті аналізу фактичних показників потужності необоротних активів. Прогнозованими наслідками впровадження управлінських рішень за результатами управлінського аналізу стану необоротних активів є покращення методики

використання наявної та впровадження додаткової необхідної техніки, покращення технологій виробництва, впровадження передових методів організації праці та виробництва.

Таким чином, від якості проведення управлінського аналізу структури необоротних активів залежить достовірність планування процесу виробництва в частині формування планових величин витрат сировини та матеріалів (відповідно об'ємів їх закупівлі), комплектації трудових та інвестування фінансових ресурсів, планування об'ємів вихідної готової продукції, калькуляції собівартості, прогнозування фінансового результату.

Ряд вчених, зокрема, Е.А. Маркар'ян, С.Е. Маркар'ян, Г.П. Герасименко досліджуючи питання управлінського аналізу необоротних активів зазначили, що основними джерелами формування вхідних даних є бізнес-плани та операційно-технічна звітність. В них міститься інформація про терміни виконання плану, доцільність закупівлі і впровадження нової техніки та технологій, розрахунки планових затрат на проведення науково-технічних досліджень та прогнозування їх ефективності, положення щодо удосконалення виробництва та управління [1, с.41-42]. Натомість інформаційне підґрунтя розрахунку економічних показників формують дані фінансової та внутрішньої управлінської звітності.

Неміш Ю.В. пропонує об'єднувати показники стану й ефективності використання основних засобів у шість наступних груп: забезпечення підприємства основними засобами; оцінки технічного стану основних засобів; інтенсивності руху основних засобів; оцінки використання активної частини основних засобів; узагальнюючі показники; управлінські показники. Зазначимо, що до управлінських показників науковець відносить: коефіцієнт реальної вартості основних засобів в активі підприємства та коефіцієнт мобільності [2, с. 75-81].

В свою чергу, науковці В.К. Скляренко та В.М. Пруднікова дійшли висновку, що ефективність використання основних засобів слід визначати за чотирима видами показників: показники екстенсивного використання основних засобів; показники інтенсивного використання основних засобів; показники інтегрального використання основних засобів; узагальнюючі показники використання основних засобів, які характеризують ремонтні аспекти в цілому по підприємству [3].

Враховуючи результати наукових здобутків попередників, управлінський аналіз стану та ефективності використання необоротних активів у розрізі впливу на виробництво пропонуємо проводити за етапами (рис. 1.).

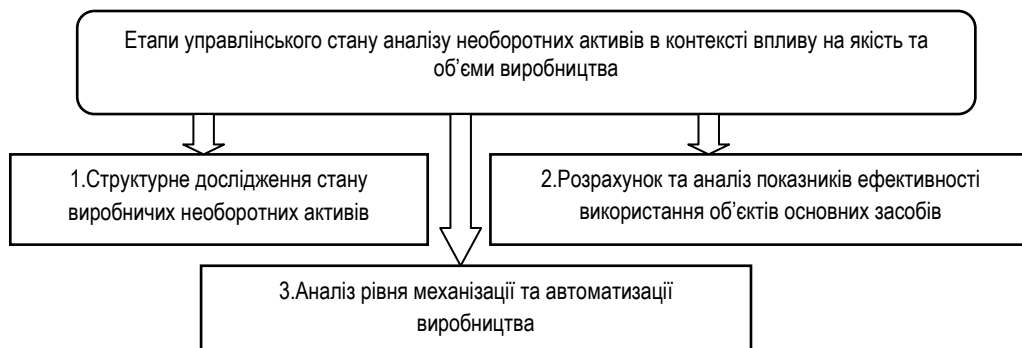

Рис. 1. Етапи проведення управлінського аналізу технічного забезпечення виробництва*

* власна розробка автора

Перший етап – *структурне дослідження стану виробничих необоротних активів* – має діагностичний характер, потреба у його проведенні зумовлена необхідністю управлінського апарату оперувати фактичними даними про структурні характеристики всіх складових виробничих необоротних активів. Проведення аналізу рекомендується починати з оцінки кількісних та якісних характеристик складових необоротних активів.

Ключовими завданнями управлінців на визначеному етапі є:

- аналіз вікової структури необоротних активів;
- забезпечення процесу своєчасного оновлення необоротних активів (із врахуванням ступеню зношеності);
- встановлення допустимої норми питомої ваги пасивних активів у складі виробничих необоротних активів;
- виявлення внутрішніх резервів та розробка планів щодо ймовірності та доцільності активізації об'єктів основних засобів у майбутньому.

У результаті виконання вищенаведених завдань управлінці оперуватимуть достовірною інформацією про: відповідність структури виробничих необоротних активів плановим параметрам виробництва, ефективність використання технічного оснащення, дієвість форм та методів відновлення основних засобів та їх відповідність вимогам технологій виробництва.

Практичне здійснення управлінського аналізу структури необоротних активів на визначеному етапі полягає у розрахунку коефіцієнта оновлення, визначенні ступеня зношеності структурних елементів, діагностиці структури на предмет наявності активного і пасивного технічного оснащення. Коефіцієнт оновлення показує рівень інтенсивності процесу «омолодження» технічної бази виробництва.

Ступінь зношеності об'єктів основних засобів визначається відношенням суми нарахованого зносу за весь період використання основних засобів до їх первинної чи переоціненої вартості. Ступінь зносу основних засобів характеризує їх вік та можливість подальшого використання, інтенсивність відновлення основних засобів – інтенсивність введення в дію нових основних засобів [2, с. 75-81].

Аналіз вікової структури призводить до встановлення термінів своєчасного оновлення об'єктів необоротних активів, що сприяє уникненню простою у виробництві за причиною зношеності та недієвості технічної бази. В процесі проведення аналізу вікової структури об'єктів необоротних виробничих активів здійснюється їх групування за видами та строками служби. У загальному обсязі одиниць дієвого обладнання вираховується питома вага кожної з груп. Задля визначення рівня моральної зношеності виробничої технічної бази потрібно співставити фактичні строки використання об'єктів з нормативними.

Досліджуючи питання управлінського аналізу екстенсивного та інтенсивного використання виробничого обладнання Пожуєва Т.О. та Швець Ю.В. рекомендують проводити його окремо у розрізі старої та нової техніки, це забезпечить можливість визначити ефективність впровадження нової техніки [4, с. 39]. Науковці зазначають, що інтенсивний шлях використання основних фондів діючих підприємств включає їх технічне переоснащення, підвищення темпів оновлення основних фондів. Натомість поліпшення екстенсивного використання основних фондів припускає, з одного боку, збільшення часу роботи діючого устаткування в календарний період (протягом зміни, доби, місяця, кварталу, року), а з іншого – збільшення кількості та питомої ваги діючого устаткування в складі усього устаткування, що є в наявності на підприємстві й у його виробничій ланці [4, с.39].

Систему показників екстенсивного використання формують: коефіцієнт залучення у виробництво устаткування, коефіцієнт змінності режиму роботи устаткування, коефіцієнт використання устаткування в часі [5, с. 188].

Обов'язковим пунктом виконання управлінського аналізу на визначеному етапі є вирахування питомої ваги об'єму активного обладнання у загальній кількості та вартості виробничих необоротних активів, це призводить до виявлення недієвих (пасивних) активів та прийняття рішень щодо доцільності їх подальшого використання: ремонту, модернізації, списання.

Другий етап – *розрахунок та аналіз показників ефективності використання об'єктів основних засобів* – є коефіцієнтним та характеризується формуванням точних даних щодо показників потужності організаційно-технічної бази виробництва, представлених розрахунком

показників фондівдачі, фондомісткості, фондоозброєності та рентабельності виробничих необоротних активів. Розглянемо детальніше про значення цих показників:

– показник фондівдачі відображає суму чистого доходу від реалізації на одну гривню основних засобів;

– показник фондомісткості визначає вартість виробничих необоротних активів, що припадає на одиницю вартості продукції;

– показник фондоозброєності відображає відношення середньорічної вартості необоротних активів до вартості валової продукції у порівняльних цінах;

– показник рентабельності визначає суму валового прибутку на одну гривню основних засобів.

За результатами розрахунку вищенаведених показників суб'єкти управління матимуть можливість встановити розмір реальної вартості основних засобів (ефективних, виробничих) у загальній вартості активів підприємства та встановити тенденції впливу руху та відновлення необоротних активів на вартість та оборотність оборотних активів.

Таким чином, при аналізі технічного рівня забезпеченості виробництва на досліджуваному етапі важливим є встановлення тенденції впливу структурних змін необоротних активів на загальну величину показників фондівдачі та обсягів виробництва. Задля оперування достовірними і об'єктивними даними на рахунок вищенаведеного необхідно провести аналіз динаміки фондоозброєності працівників у найбільш заповнену зміну.

Отже, можемо констатувати факт тісного взаємозв'язку між показниками фондоозброєності, фондівдачі та продуктивності праці:

$$W^* = \frac{Q}{F} = \frac{Q}{F} \cdot \frac{F}{r \cdot r(\max)} \cdot \frac{r(\max)}{r} \quad (1)$$

W^* - середньорічний виробіток продукції на одного робітника;

r - середньоспиксова кількість працівників;

F - середньорічна вартість основних засобів;

$r(\max)$ - середньоспиксова кількість працівників у найбільш заванжену зміну [6, с.44].

Таким чином, зростанню продуктивності праці та збільшенню об'єму випускової продукції передують підвищення значень показників фондівдачі та фондоозброєності. Розрахунок за вищенаведеною формулою сприяє встановленню впливу змін за всіма вхідними показниками, зокрема, в частині оцінки наслідків впливу коефіцієнта змінності динаміки фондівдачі та фондоозброєності на продуктивність праці і об'єми виробництва.

Управлінський аналіз на визначеному етапі варто здійснювати у наступній послідовності:

– оцінка основних технологічних показників виробництва з метою встановлення факту дотримання їх прогнозованих величин та виявлення реальних перспектив прогресивності та економічності виробництва;

– коефіцієнтний аналіз стану, руху та ефективності використання складових виробничих трудових та необоротних ресурсів;

– розробка основних напрямів вдосконалення технології виробництва у майбутньому за результатами оцінки фактичного стану організаційно-технічного забезпечення.

Ефективне проведення управлінського аналізу використання у виробництві основних засобів ймовірно сприятиме зниженню показників трудомісткості, матеріалоемності та, відповідно, собівартості продукції. До того ж, в результаті проведення порівняння фактичних затрат часу та оборотність матеріалів за звітний період, із фіксуванням норм витрат та базисного рівня, можна встановити ступінь прогресивності дієвих норм, що дозволить прийняти міри щодо доцільності застосування нових технологій.

Третій етап – *аналіз рівня механізації та автоматизації виробництва* – здійснюється із врахуванням кількості залучених трудових ресурсів до механізованої праці, рівня механізації праці, рівня механізації та автоматизації виробництва.

Об'єктом оцінки організаційного рівня виробництва є система показників, яку формують коефіцієнти безперервності виробництва та відношення середньої тривалості технологічного циклу до загальної тривалості виробничого циклу.

Важливим є визначення рівня залучення працівників у механізованій праці, тобто питомої ваги працівників зайнятих механізованою працею у загальній кількості працівників. Коефіцієнт механізації праці знаходиться шляхом розрахунку співвідношення робочого часу витраченого на механізовані роботи та всього відпрацьованого часу на певний об'єм продукції чи робіт.

Коефіцієнт механізації робіт визначається відношенням продукції чи робіт здійснених механізованим способом до загального їх об'єму.

Досліджуючи особливості методики механізації виробництва продукції рослинництва Жорницький С.П. та Мелентьев О.Б. зазначили, що потужну високопродуктивну техніку доцільно використовувати на міжгосподарській основі, або орендувати її у прокатних пунктах з метою виконання спеціальних робіт [7, с. 143-149]. Для вирішення подібних питань, на думку науковців, на підприємстві повинна бути створена спеціальна (сервісна) служба, яка працюватиме на договірних засадах з регіональними технічними центрами чи територіальними дилерами. Вони повинні забезпечити високий рівень технічної готовності машин, навчання фермерів та інших користувачів техніки правилам експлуатації і раціонального використання машин, узагальнення недоліків конструкцій і причин відмов та передачу їх виробникам для усунення цих недоліків і підвищення технічного рівня техніки [8, с. 121-124, 9, с. 72-75].

При аналізі процесу автоматизації виробництва розраховують показники динаміки питомої ваги автоматичних машин і обладнання та коефіцієнти автоматизації робіт та праці вираховані аналогічно коефіцієнтам механізації. Розрахунки здійснюються як по підприємству в цілому, так і по окремим його цехам, напрямам виробництва, виробничим процесам. Аналіз показників за однакові періоди різних років сприятиме встановленню динаміки змін механізації і автоматизації процесів виробництва, порівнянню планових та звітних коефіцієнтів з метою оцінки виконання плану технічного розвитку [10, с.44].

При проведенні управлінського аналізу об'єктів необоротних активів в розрізі впливу структурних зрушень на процес виробництва важливе місце має організація процесу обробки даних в умовах комп'ютеризації. Від якості проведення автоматизованих розрахунків залежить достовірність отриманих даних, і відповідно, доцільність впровадження прийнятих на підставі розрахунків управлінських рішень. Таким чином, рівень технічного забезпечення процесу проведення управлінського аналізу визначається рівнем механізації та автоматизації управлінської праці, який характеризується рівнем комплексної механізації процесу обробки інформації, ступенем автоматизації обробки інформації та підготовки управлінських рішень. Від рівня механізації та автоматизації управлінської діяльності залежить достовірність вхідних даних для розгляду альтернативних шляхів розвитку підприємства в цілому та прийняття оптимальних управлінських рішень у затребуваних розрізах.

Висновки і перспективи. Запропонована трирівнева методика проведення аналізу стану та ефективності використання необоротних активів в розрізі впливу на оптимізацію процесу виробництва дозволить: виявити реальний потенціал виробничо-технічного забезпечення процесу виробництва на підприємстві, встановити причинно-наслідкові зв'язки його нераціонального використання та прийняти рішення щодо підвищення ефективності використання необоротних активів у виробництві.

За результатами проведення управлінського аналізу за запропонованою методикою управлінські рішення можуть представлятись наступними альтернативними множинами: структурними змінами об'єктів необоротних активів; технологічними змінами процесу виробництва; кадровими змінами в частині трудових ресурсів залучених у виробництві.

Список використаних джерел

1. Маркарьян, Э.А. Управленческий анализ в отраслях [Текст] : учеб. пособие / Э.А. Маркарьян, С.Э. Маркарьян, Г.П. Герасименко. – Под ред. проф. Маркарьяна Э.А. – М. : ИКЦ «Март», Ростов н/Д : Издательский центр «Март», 2004. – 352 с.
2. Неміш, Ю.В. Систематизація комплексу показників для оцінки стану основних засобів на м'ясопереробних підприємствах [Текст] / Ю.В. Неміш // Економіка та управління АПК. – 2013. – Вип. 11. – С. 75-81.
3. Склярєнко, В.К. Економіка підприємства: [Текст] учеб. / В.К. Склярєнко, В.М. Прудніков. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 528 с
4. Пожуєва, Т.О. Дослідження ефективності використання основних фондів промислового підприємства [Текст] / Т.О. Пожуєва, Ю.В. Швець // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії: Зб. наук. праць. – Вип. 5. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2013. – С. 37-43.
5. Економіка підприємства [Текст] : навч. посібник / За ред. А.В. Шегди. – К. : Знання, 2005 – 432 с.
6. Маркарьян, Э.А. Управленческий анализ в отраслях [Текст] : учеб. пособие / Э.А. Маркарьян, С.Э. Маркарьян, Г.П. Герасименко. – 3-е изд., перераб. и доп.– М. : КНОРУС, 2016. – 304 с.
7. Жорницький, С.П. Стан і перспективні напрями механізації виробництва продукції рослинництва [Текст] / С.П. Жорницький, О.Б. Мелентьев // Вісник Українського відділення Міжнародної академії аграрної освіти – Вип. 3. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015 С. 143-149.
8. Сисолін, П.В. Экологические проблемы присущие традиционным приемам обработки почв и отдельные пути их решения [Текст] / П.В. Сисолін, В.М. Сало, В.З. Мисків // Prezent Si Viitor In Domeniul Mecanizării Si electricității agrikulturii. – Chisinau, 2000. – С. 121–124.
9. Черновол, М.І. Обґрунтування перспективного напрямку в розробці ґрунтообробних машин [Текст] / М.І. Черновол, В.М. Сало // Вісник інженерної академії України. – К., 1998. – С. 72–75.
10. Управленческий анализ в отраслях [Текст] : учеб. пособие / Под ред. проф. Э.А. Маркарьян. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Март, 2007. – 320 с.

References

1. Markariyan E.A., Markariyan S.E., Gerasimenko G.P. (2004). *Upravlencheskiy analiz v otraslyakh* [Management analysis in the fields of]. Moscow, Russia: ECC «Mart».
2. Nemish J.V. (2013). Systematyzacija kompleksu pokaznykiv dlja ocinky stanu osnovnykh zasobiv na m'jasopererobnykh pidpryemstvakh [Systematization of indicators for the assessment of fixed assets at meat processing plants]. *Economy and management of agribusiness*, 11, 75-81.
3. Sklyarenko V.K., Prudnikov V.M. (2006). *Ekonomika predpriyatiya* [Economics of Enterprise]. Moscow, Russia: INFRA.
4. Pozhueva T.O., Shvets Y.V. (2013). Doslidzhennja efektyvnosti vykorystannja osnovnykh fondiv promyslovogo pidpryemstva [The investigation of industrial enterprise main assets rational use]. *Economic Journal of Zaporizhya State Engineering Academy. Collection of Scientific Research*, 5, 37-43.
5. Shegda A.V. (Ed.). (2005). *Ekonomika pidpryemstva* [Enterprise Economics]. Kyiv: Znannya.
6. Makaryan E. A. (2016). *Upravlencheskiy analiz v otraslyakh* [Management Analysis in Branches]. Moscow, Russia: KNOPIUS.
7. Zhornitskiy S.P., Melentiev O.V. (2015). Stan i perspektivni naprjamy mehanizacii' vyrobnyctva produkcii' roslynnyctva [The state and perspective ways of plant growing mechanization]. *Journal of Ukrainian Department of International Academy of Agrarian Education*, 3, 143-149.
8. Sisolin P.V., Salo V.M., Miskiv V.Z. (2000). Ekologicheskiye problem prisushchiye traditsionnym priyamam obrabotki pochv i otdel'nyye puti ikh resheniya [Ecological problems of tillage traditional methods and ways of their solving]. *Present and future of mechanization and electrification of agriculture*, 121-124.
9. Chernovol M.I., Salo V.M. (1998). Obgruntuвання perspektynogo naprjamku v rozrobci g'runtobrobnykh mashyn [The substantiation of perspective ways in developing soil cultivating machinery]. *Journal of Engineering Academy of Ukraine*, 72-75.
10. Makaryan E.A. (Ed.). (2007). *Upravlencheskiy analiz v otraslyakh* [Management analysis in Branches]. Moscow: «Mart».

Demjanyuk Inna

Senior Instructor in Finances and Credit
Zhytomyr National Agroecological University
Zhytomyr, Ukraine
E-mail: i.demianyk@mail.ru

THE METHODOLOGY OF NONOPERATING ASSETS EFFECTIVE EXPENDITURE MANAGEMENT ANALYSIS IN TERMS OF THEIR IMPACT ON PRODUCTION PROCESS

Abstract

Introduction. *Scientific and technical progress is modern continuous process stimulates the entrepreneurs to hold the evolutionary life that enables them to satisfy needs of demanding consumers. The process of new methods and technologies (caused by the above factors) introduction the production needs constructive approach o the use of labour. The basis of the desired transformations is the effective and rational use of material and technical base in complex with current assets and labour resources that influences production quality and quantity.*

The actual result depends on the quality of non-operating (productive) assets structure and the rate of production planning rules appropriateness. Production process management of this type for the optimal correlation of current assets, labour resources, time spent under the maximum production power of non-operating assets production are the main tasks of management analysis of non-operating assets in terms of their impact on production process.

Methods. *In the process of investigation the general scientific and dialectical methods of cognition have been used.*

Results. *The paper systematizes scientific opinions as to the existing methods of conducting management analysis of non-operating assets effective expenditure. The author profounds her own methods of conducting management analysis of non-operating assets rational use in terms of their structural effects on production process.*

Discussion. *The scientific result obtained forms basis to carry out further scientific investigations on formulated topic in particular in the part of intangible and non-operating long-term assets effect on production process.*

Key words. *Management analysis, non-operating assets, assets ratio, capital - labour ratio, production mechanization, production automatization, the age structure of fixed assets.*

